

Nagyváradai Estilap

Főszerkesztő: MARTON MANÓ

Kiadóhivatal: Hegedűs Hirlapiroda
Szerkesztőség: Károly herceg (Szilágyi Dezső)-utca 6.

Felelős szerkesztő: KATONA BÉLA

A parasztpárt és a magyarság

Mit mondott Madgearu és Mihalache az aradi gyűlésen

A nagyváradai parasztpárt részéről felkérték bennünket a következő sorok közlésére:

A parasztpárt 1925. október 25-i aradi kongresszusáról az erdélyi lapokban különböző beszámolók jelentek meg; egynemelyik híven, legtöbbjük azonban a valóságnak nem megfelelően közölte a kongresszuson elhangzott beszédeknek a kisebbségekre vonatkozó passzusait. Pedig ezt a problémát Virgil Madgearu és Jon Mihalache képviselők világosan kifejtették. Hogy a parasztpárt két vezetőjének szavai félreértésre ne adjanak alkalmat, itt adjuk beszédjükből — gyorsírással jegyzeteket nyomán azokat a passzusokat, amelyek az erdélyi sajtóban a legerősebb visszhangot keltették:

Virgil Madgearu a kisebbségi problémáról a következőket mondja:

„A kisebbségek kérdésében a parasztpárt már kimondta szavát. Csak ez a párt mondotta, hogy a békeszerződéseknél mindamint klauzuláit, amelyek a kisebbségekre vonatkoznak, respektálni kell. Rosszul teszik a kisebbségek, ha a politikában félreállnak. Azt hiszik, hogy a magyarság nagy vezetőinek nem ugyanaz az érdeke, ami a liberális pártnak? A magyar munkásság és parasztság részéről-e védelemben a grófok részéről? Én bizony azt mondom, hogy nem. Nézzék csak meg a magyarság reprezentánsai és a liberális párt közt létrejött paktumokat és látni fogják, hogy igaz, amit mondom. Magyar parasztpárttal szóba állunk, de nem állunk szóba a magyar mánásokkal, akik — éppen úgy, mint a liberálisok — a magyar parasztságot kihasználják.”

Jon Mihalache viszont arra a kérdésre, hogy mit tesz a parasztpárt, ha uralomra kerül, — ezt felelte:

„Azt akarjuk, hogy Románia ne bankár-állam, hanem földműves-állam legyen. Azt akarjuk, hogy ez ország kincsei ne a bankok, hanem a falusi szövetkezetek birtokát képezzék. Veszélyt jelent ez a felfogásunk az országra? Nem. A bankároknak nézve jelent veszedelemet. Azt akarjuk, hogy a falvakat a parasztságnak a maguk választottja után igazgassák. Veszélyes ez? Bárki lehet községi bíró, akár román, akár magyar, szász, vagy zsidó, csak megfelelő legyen a hivatásában. Szabad fejlődés lehetőségét akarjuk a kisebbségek számára. Tehát közgazdasági politikánk lényege: széleskörű autonómia.

Eddig a parasztpárt nyilatko-

zata, amelyhez szükséges néhány megjegyzést fűznünk. — Természetesen nem lehet kifogásunk az ellen, hogy a parasztpárt programjának alapszínét az osztályharc elve adja meg, de éppenígy megengedhetetlen, hogy a parasztpárt bele akarjon szólni a magyarság politikai párt-strukturájának a kérdésébe. Az erdélyi magyarság nem állhat az osztályharc alapján, mert sérelmek nem osztálysérelmek, hanem egy közel kétmillió ember egyetemének minden rétegét, — a mánást éppen úgy, mint a földmunkást, az iparost,

épenígy, mint a kereskedőt, a kétkézi dogozót épenígy, mint a szellemi munkást — egész életére kihatóan érintik. Hogy az erdélyi magyarság politikai vezetői nem mindig tudják a népnek az érdekeit kellő eredménnyel védeni, azért e vezetőket nem érheti szemrehányás, mert hiszen ez nem az ő akaratukon múlik, hanem a kormányrendszer kisebbségi politikáján, amely bizony nem tesz kivételt, hanem magyar úrnak és magyar parasztnak egyaránt azt a kategórikus tagadó választ adja, ha kisebbségi jogokról van szó. Téved a

parasztpárt, ha a magyarság vezetői és a liberális párt közt létrejött paktumról felteszi, hogy azok a nép kijátszását célozzák. Ilyen paktum létrejött például a mezőgazdasági kamarai választásokon — így juthatott a magyar nép is némi képviselőhöz a mezőgazdasági kamarákban. Készült azután még ilyen paktumféle a kereskedelmi kamarai választásokra. Hogy itten csalódás éri a magyarságot, akkor elsősorban azokat éri, akik a paktumot kötötték, vagy akarták kötni: az iparosokat és a kereskedőket, de semmi esetre sem lesz közvetlen hatása a magyar földművelő népre, amelynek rokonszenvét Madgearu és Mihalache, ime nem helyes úton keresik.

Egyénenként is beadták lemondásukat a kereskedelmi kamara magyar tanácsstagjai

Nyilatkozik a választásokról Barbu Romulusz, az új elnök

Mit mond dr Popper Ákos — Regman prefektus a törvényre hivatkozik

A nagyváradai Kereskedelmi és Iparkamara elnökválasztó ülésén lepergett események a város társadalmi és közgazdasági életét felkavarták. A helyzet pertraktálása széles körben folyik.

Mint ismeretes, a kisebbségi tanácsstagok együttes lemondását Barbu Romulusz elnök nem fogadta el és felszólította a lemondásra készülő tanácsstagokat, hogy ezt az elhatározásukat egyénenként írásban közöljék vele. Az elnök felhívásának a tegnapi napon eleget tettek és az alábbi szövegű levélben jelentették be lemondásukat:

Elnök ur!

Kérem, vegye tudomásul a nagyváradai Kereskedelmi és Iparkamara tanácstagságáról lemondásomat. Kérem szíveskedjék ezt az elhatározásomat a kamara illetékes fórumának tudomására hozni.

A lemondó levelet kedden továbbították a kamara elnökének, aki az ilyenformán bejelentett elhatározást kénytelen lesz tudomásul venni.

Hogy a lemondás tudomásulvétele után mi fog történni, arról e pillanatban még korai beszélni. Beavatott helyen, ahol a

kamarákról szóló törvényt és

a törvény megalkotójának Cristodorescu kereskedelemügyi államtitkárnak intencióit jól ismerik, bizonyosra veszik, hogy a miniszter az elnökválasztást meg fogja semmisíteni.

A törvény is intézkedik a lemondás folytán előállott új helyzetről. A törvény szerint ugyanis,

ha a tanács tagjainak egyharmadrésze lemond, abban az esetben a megüresedett helyekre pótválasztást kell elrendelni.

Kisebbségi körökben számolnak azzal az eshetőséggel is, hogy

Barbu Romulusz elnök lemond állásáról,

Ugyanis az elnök az ülés színe előtt kijelentette, hogy ő és hívei paktumot kötöttek a kisebbségekkel az alelnöki állás betöltésére. Az ülésen pedig az történt, hogy Barbu Romuluszt az alelnök választásánál hívei cserbenhagyták.

A kisebbségi tagok közül az elnökválasztás alkalmával 19-en szavaztak le Barbu Romuluszra; a ráeső 28 szavazat közül tehát csak 9 román tag tartozott hívei közé; viszont az alelnök választásán ezek az urak nem szavaztak a kisebbségi alelnökökre, tehát Barbu Romulusz terve megsemmisült.

Ha már most Barbu Romulusz állja a paktumot és lemond, még bizonyosabbra vehető a választás megsemmisítése.

Ma aztán felkerestük a kamara új elnökét, akit az előállott helyzetben érdekesnek tartottunk megkérdezni további magatartása felől. Barbu Romulusz nemcsak erre, de a történetekre is meglepő felvilágosításokat ad nyilatkozatában:

— Egyes lapoknak az ülésen történt események regisztrálása csakis a tények nemismeréséből keletkezik — mondotta munkatársunknak. Tény az, hogy

köztem és a Kereskedelmi Csarnok exponensei közt folytak tárgyalások, amelyeknek során a két kisebbségi alelnök helyzete tisztázódott.

Az utolsó napokban a helyzet úgy alakult, hogy szükségesnek tartottam érintkezést keresni a Csarnok vezetőivel. Csütörtökön este tárgyaltam a Csarnok vezetőivel, ahol a változott körülményekre való hivatkozással

kijelentettem, hogy nem garantálhatom a két kisebbségi alelnök megválasztását és a magam személyét illetőleg teljesen szabad kezét adok a kisebbségi tanácsstagoknak.

Ezen a megbeszélésen Flegmann Armin is kijelentette, hogy ők ragaszkodnak az én elnökségemhez, amelyre őket nem paktum köti ebben a kérdésben, hanem az a meggyőződés vezet, hogy bennem találják meg az alelnöki állás betöltésére alkalmas egyént. Én tehát nem szegtem meg semmiféle pak-

Feltűnően nézze meg LUCIANO ALBERTINI
szemképrázoló trükkjeit

Sámson, a vaskezű

II. rész

Ma van a bemutató előadás
az Apolló mozgó színházban

tumot és kellő időben tájékoztat-
tam a kisebbségi tanácstagokat a
helyzetéről.

— Most a választások után
kétségszűen azt is, hogy az
összes kisebbségi tanácstagok
a kisebbségi alelnökökre sza-
vaztak volna, sőt hallomásból
tudom, hogy két kisebbségi
tanács tag, a román alelnökök-
re adták szavazatukat.

Munkatársunk felemlítette, hogy
ilyen hírek vannak forgalomban,
mintha a választások következmé-
nyeként Barbu Romulusz lemond-
ana állásáról.

— Nem tudom, miért volna ez
szükséges, — mondotta Barbu
Romulusz. — Mint fentebb emli-
tettem, engem nem paktum, ha-
nem a közbizalom emelt az elnö-
ki tisztiségbe. Másrészt azt nem is
vállaltam volna.

— Ha azonban a kisebbségi
tanács tagok egyértelműen ki-
jelentik, hogy csak a paktum
alapján szavaztak rám, már a
holnapi napon benyújtom le-
mondásomat.

Megkérdeztük még az elnököt,
hogy a kisebbségi tanács tagok le-
mondása után mi fog történni, mi-
re ezt a választ adta:

— Az ülés lefolyásáról szóló
jegyzőkönyvet elkészítettük és
felküldöttük a miniszternek. Ő fog
dönteni a továbbiak felől.

A lemondásokat a legközeleb-
bi ülésen bejelentem a tanács-
nak és az fog határozni a to-
vábbiak felől.

Lehet, hogy a lemondás folytán
megüresedett helyekre pótválasz-
tást rendelnek el, de az is lehet,

minthogy eddig a miniszter
nem élt kinevezési jogával, a
megüresedett helyeket kine-
vezéssel töltik be.

— A magam részéről még most
is a megegyezés híve vagyok és
annak létrehozása érdekében fel-
ajánlom legmesszebbmenő szolgál-
tataimat.

Dr Popper Ákóst, a Ke-
reskedelmi Csarnok elnökét, aki
az elnökválasztó ülésen a pak-
tumra való hivatkozással két
magyar alelnök megválasztá-
sát hozta javaslatba, — szin-
tén megkérdeztük. Popper
Ákos azonban nem óhajt az el-
mérgezett kérdésben részle-
tekbe menő nyilatkozatot tenni.

— Annyit mondhatok — vála-
szolta munkatársunknak, — hogy
bizonyos körökben tendencióz-
beállítást adnak szereplésemnek.
Aki jóhiszeműen itéli meg a
helyzetet, azok előtt tisztán áll a
kérdés. Micsoda rosszakaratú fel-
tevés, hogy én idéztem volna fel
a nem kívánatos tömeghangulatot,
mint a Nagyvárad Napló állítja. A
lefolyt vita, amit épen Negulescu
ur indított meg, nyilvánvaló kö-
vetkezménye volt a helyzetnek. A
várad kereskedelem és ipar bizal-

ma azért fordult Barbu Romulusz
felé, mert róla tudja, hogy ismeri
az itteni viszonyokat, s könnyen
megértetheti vele magát. A magam
részéről különben a legteljesebb
elismeréssel vagyok Papudoff
Teodor közgazdasági felkészültsé-
ge és képességei iránt, aki azei-
nöki széket bizonyos hozzáértés-
sel töltötte volna be.

Az Estilap munkatársa
megkérdezte Regman Mik-
lós dr prefektust: mi történik a
kamara lemondott tanács tagjai
helyének betöltését illetően?
Lehet-e szó arról, hogy új vá-
lasztást rendelnek el? A pre-
fektus csak ezt válaszolta:

— A törvény világosan elő-
írja az összes teendőket. Más
mondanivalóm nincs!

HIREK

* **Birói kinevezés.** Az igaz-
ságügyminiszter dr Stupa-
riu Joant, a nagyváradai jo-
gászi iroda ismert tagját Krasz-
nára (Szilágy megye) végleges
járásbíróul kinevezte.

* **A Villamosmű igazgatósági
ülése.** A Városi Villamosmű
igazgatósága Bucico Ko-
riolán polgármester elnöklésé-
vel ma délelőtt 10 órakor ülést
tartott a Városházán. Az üzem-
jelentést, amit Bazili Mihály
igazgató ismertetett, az igazga-
tóság teljes egészében elfo-
gadta.

* **Catana rendőrprefektus fi-
gyelmébe.** A váradvelencei
Körösparton a Zsidó-kórház
mögött az utóbbi időben két-
ségbeeső a helyzet. Este tíz
óra után minden nadrágos em-
bert megtámadnak a csavar-
gók, akik az ottani kocsmák
kétes publikumából kerülnek
elő. Catana rendőrprefektus fi-
gyelmét felhívjuk a velence-
partiak panaszára, s kérjük,
hogy ezen a városrészen rend-
őrpőstöt állítson fel.

* **Orvosi hír.** Dr Jeremiás
Aranka haza érkezve hosszas
bécsi és párisi tanulmányai
után orvosi kozmetikai rende-
lőjét, Str. Regele Ferdinand 24.
alatt (a Pénzügyigazgatóság-
gal szemben lévő új Plébánia-
palotában) megnyitotta.

* **Ügyvédi hír.** Dr Kovács
Andor ügyvédi irodáját Str.
Vlahuta (Szent János)-u. 4.
szám alá helyezte át.

* **Ma „Florida“ Colon van
Antalfy Margit.**
Elegáns nő AGI crémet használ.

Szórejtvény

APRO SEPRŐ, — APPRŐ

OS SSSS O 6-ik nap teremtelte Isten

n, n, n, n, n, n, n, n, n, n, 3

Helyesen megfejtők közt a Hegedüs Hirlapiroda 10-n kisor-
sol két zsölyét a nov. 13-án tartandó Rosé hangversenyre

A világ mohamedánjai szent háborút hirdetnek

A franciák haditörvényszék elé akarják állítani
Sarraill tábornokot

— Az Estilap eredeti távirata —

Berlinből táviratozzák: A
Chicago Tribuna jelenti, hogy
Riza Kan Persia királyává
kiáltotta ki magát. A trónt,
mint a

Pahlari dinasztia első ki-
rálya foglalta el.

Az új perzsa király a világ
összes mohamedánjait szent
háborúra akarja egyesíteni.

A trónfosztott perzsa sah Pá-
risban tartózkodik. Most akart
hazatérni, de utazását

egészségi okokból bizony-
talan időre elhalasztotta.

Egyébként hosszú deklaráció-
ban tiltakozik a perzsa parla-
ment határozata ellen, amelyet
törvénytelennek nyilvánít.

* **AZ ÉN KÖNYVTÁRAM**
című egy igen csinos kiállí-
tású mesekönyv-sorozat meg-
jelenéséről adunk hírt, amely a
nagy mesemondó Benedek
Elek szerkesztésében jelenik
meg a legjobb erdélyi írók köz-
reműködésével. Tekintettel e
kis mesekönyvek nívós tar-
talmára, valamint olcsó árára,
biztosra vehető, hogy ezen
mesekönyvtár havonként meg-
jelenő példányait minden ma-
gyar gyermek megszerzi.
Egy-egy ilyen kis mesekönyv
bolti ára 5 lei és a Hegedüs
Hirlapirodában megvehető.

Legújabb formákra készítettünk női filc,
bársony **kalapokat** 48 óra
és bór- **kalapokat** alatt
HELLER és DEUTSCH kalapgyár
Bul. Reg. Ferdinand 20. Férfi kala-
pok alakítását és tisztítását vállaljuk
Olcsó árak! 968

Női- és férfi bőr- keztető különleges- ségek az Old Eng- landban

* Valódi rozs cipő kapható a
Steiner-sütdőben.

* **Elveszett hétfőn** este a
Kórház-utcától a színházig,
vagy a színházban egy vékony
arany lánc egy kis kereszttel.
A megtalálónak szívesen kifi-
zetem a lánc ékszerész által
megbecsült értékét, csak hozza
vissza. Dr Popescu Aurélné,
Kórház-u. 39. a.

Párisban óriási az izgalom
Damaszkusz elpusztítása miatt.
A Matin éles hangú támadást
intéz Sarraill tábornok el-
len.

Felsorolja bűnlajstromát és
követeli, hogy állítsák ha-
ditörvényszék elé a tá-
bornokot.

Hangoztatja, hogy megszegté
a nemzetközi szabályokat és
sok ezer francia elpusztulása-
nak az oka.

Sarraill tábornok különben
értesítette a kormányt, hogy
tizennyolcadikán utrakelt Fran-
ciaországba. A főparancsnok-
ságot Duppor tábornoknak
adta át.

x **Moderne Welt 10-es száma**
megérkezett, gyönyörű illusztrá-
ciókkal. Ára 60 lei, dívatlappal
100 lei. Kapható a Hegedüs Hir-
lapirodában.

x **Ha elutazik, jegyét a Hege-
düs Hirlapirodában váltsa meg.**

Breider Ármán a maga,
gyermekei és az összes kiter-
jedt rokonság nevében a leg-
nagyobb fájdalommal jelenti,
hogy felesége született.

Deutsch Regina

a legjobb hitves, anya, nagy-
anya, testvér és rokon, boldog
házasságának 37-ik évében 55
éves korában folyó hó 3-án
hajnalban jobblétre szenderült.
Drága halottunkat f. hó 5-én
szerdán délután fél 4 órakor
temetjük a Strada Iorga (Zöld-
fa-u.) 21. sz. a, gyászszobából a
Rulikovszki-uti sírkertbe.

Nagyvárad, 1925. nov. hó.

Dr Hollós Vilmosné
Breider Erzsé
Dr Konrád Béláné Breider Piri
Breider Lajos gyermekei
Dr Konrád Béla Dr Hollós Vilmos
vejei

Hollós Péter, Konrád Zsófi
unokái
Spitzer Edéné Deutsch Bella
Kemény Béláné Deutsch Elza
Szász Róbertné, Deutsch Szilárd
testvérei

Spitzer Ede, Kemény Béla
Szász Róbert
sógorai

A FANTASZTIKUS TIZMILLIÓ

Hogyan lehet megélni tőke és munka nélkül?

— Szerkesztő ur, képzeljük el, hogy én örököltem tíz millió lei készpénzt ropogós vadonatúj bankjegyekben...

— Micsoda fantasztikus ötlet...

— Csak az elv kedvéért, Szerkesztő ur. Egy tételt akarok ezzel a feltetéssel bebizonyítani. Azt, hogy miképpen lehet Nagyváradon egyetlen bani nélkül uriasan megélni, anélkül, hogy a kis ujjamat megmozgattam.

— Minek akkor ehhez a tíz millió?

— Ez nem pénz, drága Szerkesztő ur csak feltetés. Nekem semmi örökségre nincs szükségem. Ha bebizonyítottam a tételt, visszaadom a tíz milliót a fantázia birodalmának. Nagyon kérem tehát, engedje meg, hogy ezt elképzeljük.

— Nagyon nehezen megy de hát megpróbálom.

— Hát akkor elhiszi Szerkesztő ur,

hogy ez lehetséges. És akkor elhiszik mások is. Tegyük fel elhiszi a legnagyobb bankfiók igazgatója is. Ez az ő dolga.

— Bekopogtatok tehát ehhez a bankdirektorhoz. Elmondom neki, hogy súlyos gondokat okoz nekem ez a váratlan szerencse. Szeretném biztosan elhelyezni. Az ő bankja olyan, amelybe feltétlenül megbízom. Szívesen adnám oda betétbe a tíz milliót. Mennyi kamatot ad érte?

— Nos?

— A bankdirektor nagyon udvariasan fogad és komolyan tárgyal velem a milliókról. Alkuszom vele és megígér kivételesen a nagy összegre való tekintettel tízenöt százalékos. Ez egy esztendőben egy millió ötszáz ezer lei.

— No de most kellenének a milliók?

— Várjunk csak. Én keveslem a kamatot. Elmondom, hogy pénzem egy nagyszabású iparvállalatba szeretném inkább befektetni. Ehhez azonban nincs elég pénzem.

— Képzem, hogy csodálkozik a bankdirektor.

— Dehogyan is csodálkozik. Ellenkezőleg kijelenti, hogy habár most nagyon rosszak a konjunktúrák, elsőrangú fedezet mellett hajlandó lenne hitelezni is.

— És mit felel erre Ön?

— Még tízmillió kellene, — jegyzem meg szerényen, ha olcsó kamatra kapnám. Fedezetül átadnám egy jó hírű helybeli bank betéti könyvét.

— Micsoda betéti könyvet? Honnan veszi?

— Mindjárt meglátja. Megalkuszunk husz százalék kihelyezést kamatra. Mihelyt behozom a betéti könyvet, megkapom a tíz milliót.

— Most már csak a betéti könyv hiányzik.

— Dehogyan is hiányzik. Azonnal átmegyek a jó hírű helybeli bankhoz. A direktor, aki szintén hisz az örökségben, nagy reverenciával fogad. Igen, mondom keresetlen, természetes hangon, hajlandó vagyok Önökhöz betenni a tíz milliót. Mit adnak érte? Ön Szerkesztő ur ismeri a helyi piacot, nem csodálkozik, hogy huszonhat percentben állapodunk meg.

— No, igen, sok bank szívesen fizet ennyit.

— A többi már csak technikai kérdés. Hanyag előkelőséggel dis-

ponálok. Állítsák ki a tízmillió betéti könyvet, küldjék át a bankfiókhoz és inkasszálják be a tízmilliót a betéti könyv ellenében. Ugy-e tiszta üzlet?

— Nem értem egészen tisztán.

— Pedig a dolog egyszerű. A bankfiók pénzt beteszem a jó hírű helybeli bankhoz. A bankfiók biztosítja van a betéti könyvvel. En pedig évenként hatszáz ezer leitet keresek fejfájás nélkül.

— Hogyan?

— Tízmillió után fizetek a bank-

fióknak husz percentet, kétmillió leit. Ugyanezen tízmillió után kapok a helyi banktól huszonhat percentet kétmillió hatszáz ezer leit. A különbözetet hatszáz ezer leit én dugom zsebemre. Én visszaadhatom az örökségemet annak, akitől kaptam: a fantázia birodalmának. Még kamatot sem kell utána fizetni.

— Csak egyet nem értek. Honnan veszi ez a bankfiók a tízmillió készpénzt? Az csak nem veheti kölcsön a fantázia birodalmától?

— Nagyon téved, Szerkesztő ur, mert onnan veszi. Nem fizet, csak javára írja a helyi banknak. Ezt az összeget, mint aktívát könyveli el. Hát nem csupa illúzió ez is? — drb.

zenei értékeinket. Az ő két ízben is lefolyt bukaresti ünneplése csak a felületesebben szemlélők előtt szólt a nekünk drága melódiáknak. A valódi érték ott mutatkozott, hogy a román muzsikát ő vitte bele a világ modern zenei életébe. Ezt a szolgálatot Bartók Bélánál a spontán értékelismerés diktálta és nincs is mit szégyelni azon, hogy az ő nyomdokain indulnak el a mi kísérletező komponistáink.

Bartók Béla, aki már jelezte, hogy az idei szezonban is lejön Bukarestbe, megérdemli, hogy nagyságához mértén fogadjuk és ünnepeljük.

A TUDOMÁNY ALDOZATA

Egy kopottan öltözött ember megszólít egy urat:

— Kérem, legyen segítségemre egy kis kölcsönrel. A tudomány áldozata vagyok.

Az idegen érdeklődéssel fordul feléje:

— Talán a Röntgen-sugarak által?

— Nem. Sokkal rosszabb. Ujjlenyomatok által.

Agoston Péterné Esztergomban telepedett le

— Saját tudósítónktól —

Sok csapás, töméntelen szenvedés valóban martírrá avatta dr. Agoston Péter özvegyét. A nagyműveltségű, elragadó fiatal asszony tiszteletreméltó hitvesi hűséggel osztott meg minden szerencsétlenségét és szenvedést az urával, aki áldozata lett egy szörnyű korban dicsőséget sóvárgó álmainak. Szentimentális regények alakjai közt találkoztunk olyan finom, megható jellemekkel, amilyen az a tört szívű asszony, aki a hatalom fényéből a didergő halálfelelemből, a börtön éjszakájába, a száműzetés rettenetébe, a kórház hullakamarájáig követve kálváriáján a férjét.

Agoston Péterné Párisban temette el az urát, a nagyvárad jogakadémia egykori tanárát, aki mérhetetlen szenvedések után leszegényedetten, halálos betegség

csiráját hordozva tengődött a városok városában. Az elhunyt szerencsétlen ember özvegye tudvalevően előkelő esztergomi családból származik, az érseki nyomda tulajdonosának a lánya. Amíg férje élt, visszautasították a család felajánlott támogatását, most azonban Agostonné megtört lelkével meleg rokonai szíve körébe vágyott.

A párisi sir gondozását jó kezekre bízva, hazatért rokonaihoz Esztergomba, ahol végleg le is telepedett. Értesülésünk szerint Agoston Péterné ki fogja adni férje emlékiratait, amelyek bizonyító erővel körvonalazzák az elhunytak a szerencsétlen emlékeztető proletárdiktatúrával szemben, a magyar demokratikus uralom érvényesülése érdekében kifejtett szerepét.

A meggyilkolt vasutas özvegyét nem hagyja nyugodni a népharag...

Zuh Károlyné a szerkesztőségben

Egy párás tavaszi reggelen, a külteleki korcsmában összeakadt a két vetélytárs, az elfogyasztott gyilkos szesz cselekedetére érte a lelkekben felgyülemlett sok keserűséget és Zuh Károly vasutas holtan terült el az utca közepén. A véres szenzációkra vágyó külteleki fantázia hamarosan megtalálta az eset Santuzzáját a sokgyermekes munkásasszonyban, akinek pillanattól fogva menekülnie kellett a feléje zuduló népharag elől.

A sápadt, ványadt Turri Harasztos Lajos börtönbe került, azóta már a törvény is kimondta rá a szentenciát, a megsértett jogrend régi fényében csillog, de a szerencsétlen özvegy árvaikkal itt maradt asszony eilen a gyűlölködés még nem hagyott alább. A szomszédok ingerült kép-

zelete nem tud elpihenni, szidják, gunyolják, kivetik maguk közül az özvegyi fájdalomtól amúgy is agyonhajtott asszonyt, akit az élet keserű gondolai különben is megtépzának. Segítő, baráti kéz nélkül, a részvét fájdalmat enyhítő érzése nélkül rója a rászakadt kálváriát és cipelnie kell a rágalmak és gyanúsítás szörnyű keresztjét is.

Munkában töltött szomorú napok után, gondoktól kimerülve, hazatér, újból és újból felszakítják a fájó sebeket. Halk asszonyi szava képtelen a vádak elleni védekezésre, utolsó menedéke az a védőbeszéd, amit Harasztos ügyvédje a főtárgyaláson elmondott. A szerencsétlen asszony, aki ott végighallgatta a védőbeszédet, kikönyörögte az ügyvédtől a beszéd hiteles szövegét és most azt tartja az emberek elé. Egy írógépelt pa-

pirost hozott be tegnap az Estilaphoz a megviselt asszony. Ilyen sorok állanak rajta:

...A tömegpszichika érdekes jelenségei e tanuvallomások, amelyek jóhiszeműségében egyáltalán nem kételkedem, de amelyek elfogulatlanságában bizni és megnyugodni nem tudok.

...Zuhné szeretője volt Ha rasztosnak! Így szólnak a szomszédok. Zuhné felbérelte Ha rasztost, hogy férjét megölje. Ez a tömegmeggyőződés erősödött hiedelem meg akarta lincselni Zuhné férje temetésekor. Ezt a hiedelmet hozták ide a tanuk magukkal, ide a tárgyalóterembe...

Szegény emberek szabaduljatok e hiedelemtől és hagyjátok békeségben élni ezt a szerencsétlen asszonyt, akit a sors annyira meggyötört.

Női kabátok

legújabb kivitelben
legolcsóbb árban a

Model áruházban

Vilahuta (Szt. János)-utca 6.
kaphatók 1596

Havi 10.000 lei jövedelem

agilis, nagy ismerettséggel
bíró uraknak magánfelek
látogatásával 919

Cím a Hegedüs Hirlapirodában

Színház

HETI MŰSOR:

Kedd: Dolly operett ujdonság harmadszor, B bérlet. Sorozat szám 35.

Szerda este: Dolly operett ujdonság ötödikszor. Bérleten kívül. Sorozat szám 36.

Csütörtök este: Dolly operett ujdonság hatodikszor. Bérleten kívül. Sorozat szám 37.

Péntek este: Dolly operett ujdonság hetedikszor. Bérleten kívül. Sorozat szám 38.

Szombat délután: Piros ruhás hölgy operett ujdonság, olcsó helyárakkal. Sorozat szám 39.

Szombat este: Román előadás. Vasárnap délután: Postás fiu és a hűga operett, mérsékelt helyárakkal. Sorozat szám 40.

Vasárnap este: Dolly operett ujdonság nyolcadikszor. Sorozat szám 41.

Hétfő este: Dolly operett ujdonság kilencedikszor. Sorozat szám 42.

Kedd este: Dolly operett ujdonság tizedikszor. Sorozat szám 43.

Szerda délután: Dolly operett ujdonság tizenegyedikszor. Mérsékelt helyárakkal. Sorozat szám 44.

Szerda este: Román előadás.

— Dolly a szezon nagy sikere. A színház a heti műsorát természetesen Arnold és Bach és Hirsch Hugó „Dolly” című operettje dominálja. Ma szerdán, csütörtökön, pénteken és vasárnap este kerül színre ez a kivételesen bravuros operett, melynek nagyszerű figurái, vídám környezete és ragyogó kiállításai éppen úgy szóbeszéd tárgyát képezi Nagyváradon, mint a tündöklő előadás, melynek külön szenzációi Bellák

ÜZLETEM ÁTSZERVEZÉSE ALKALMÁBÓL

VETTEM EGY TÖMEGBEN 5000 MÉTER KÜLÖNFÉLE VÁSZONÁRUT

melyet az alkalmi vétel folytán rendkívül olcsón bocsájtok eladásra. — Az eladást holnap reggel kezdem meg.

SAM. JAKAB

Bulevaraul Regele Ferdinand 5. (Park-épület)

Cimre ügyelni!

Wells plagizált?

Egy kanadai író kártérítési pöre a nagy angol író ellen

Londonból jelentik: H. G. Wells a híres író, olyan kellemetlen meglepetés érte, amilyenre igazán nem számíthatott. A kanadai Torontóból ugyanis azt jelenti a Daily Express, hogy egy Florence Deeks nevű ottani író plagizálásért polgári pert indított ellene.

Nemrég jelent meg ugyanis Wells Outline of History (A történelem körvonalai) című hatalmas műve, a mely megkoronázása a nagy író irodalmi működésének és Miss Deeks ennek a műnek a révén akarja megtépázni a babérait. Azt állítja ugyanis, hogy Wells ebben a művében felhasználta az ő „The Webb” szöveg című, eddig még meg nem jelent munkáját, anélkül, hogy tőle engedélyt kért volna.

Miss Deeks nem kevesebb, mint százezer font sterling kártérítést kér Wellstől s vele együtt Wellsnek a kiadóját is beperelte.

A Daily Express szerkesztősége amint ezt a jelentést megkapta, azonnal elküldte egyik munkatársát Wellshez, hogy fölvilágosítást kérjen tőle erről a szenzációs dologról, ő azonban egykedvűen a következőt jelentette ki:

— Az egész dologról sejtlemem sincs és a plagizálásról szóló jelentést abszurdumnak tartom.

Minden valószínűség mellett szól, hogy a kanadai író nő vádjának nincsen semmi alapja és Miss Deeks így szeretne a tekintélyes számú fontok mellett hírnevet is szerezni.

MOZI

— Az Apolló mozi előtti tolongásból lehet legjobban megítélni, hogy Luciano Albertini milyen régen nem tapasztalt hatást váltott ki a mozi látogató közönségből. Sámson a vaskező III-ik része a legmagasabb fokig feszíti a nézőközönség idegeit, annyira gazdag ez a rész is az izgalmas jelenetekben. Természetesen nem hiányzik a kacagtató humor sem ebből a pompás kalandor drámából, mert Albertini, amilyen zseniális akrobata, ugyanolyan komikus is. Sámson a vaskező III-ik része csütörtökig bezárólag kerül színre az Apolló mozgó 5, 7 és 9 órás előadásain.

— Ma utoljára látható a Dorian-filmszínházban a „Tizparancsolat” című monumentális film első része. Ugy a bibliai, mint a modern jelenetek óriási hatást váltottak ki a nézőközönség körében A színes felvételek, az Egyiptomban színlődő zsidóságnak valósággal portrészzerűen megfestett élete, a modern rész ujszerűsége egyaránt nagy sikert értek el. Az előadások 5, 7 és 9 órakor

kezdődnek. Szabadjegyek és kedvezményes jegyek a mai napon nem érvényesek.

Gebrüder, Stigl, Mignon
ZONGORA leszállított árban
STERNBERG-nél 4

* Asszonyok kedvenc lapja a DIE DAME megérkezett leszállított áron, 70 leiért megveheti a Hegedüs Hirlapirodában.

H. G. Wells: Az időgép 120-3

* Bécsbe, Budapestre Párisba utazók figyelmébe ajánljuk, hogy vasúti jegyük megváltását a Hegedüs Hirlapirodában eszközöljék, napi árat fizetnek. Telefon 458.

AZ
ESTILAP
APRÓ
-hirdetéseinek eredménye
ÓRIÁSI

* Divatlap is és szórakoztató képeslap is a DIE DAME, 70 lei az ára a Hegedüs Hirlapirodában.

80 leiért

alakítsa át
női filckalapját a

KLEIN SIMON

cégnél Ferdinand király (Rákóczi)-ut 5. Park-szállodaépület
a legdivatosabb bécsi és párisi formákra 24 óra alatt 1896

3-as Wertheim -cassa
sürgősen eladó

STERNBERG-nél 3

Argeman, tápestra, velvet
szőnyegek, abgapest és tató
valamint spárta szőnyegekben
a legnagyobb raktár

Leitner Márton rt.-nál

Női
hócipő
500 leiért
kapható **REICHARD**
cipőüzletében

Meghalt

a tegnapi délutáni robbanás sebesültje

Halálos kimenetelű szerencsétlenség történt tegnapi délután a Ferdinánd király (Rákóczi) ut 14. számú házban levő Lammel-féle bádógosműhelyben.

Jalini József 18 esztendő bádógossegéd egy benzinnel telt gyorsítózt javított. Munka közben a szerencsétlen fiatalember gyufát gyújtott és a következő pillanatban az egész készülék fölrobbant. Az erős detonáció szétröpítette a fémalkatrészt, amelyről Jalini József ruhája is lángalobbant. Mint valami eleven fátyla rohant ki a műhelyből a szegény fiu és két kézzel tépte le magáról a lángoló ruhadarabokat.

Súlyosan sérült állapotban szállították be a biharmegyei kórházba és bár az orvosok mindent elkövettek megmentésére, Jalini József rettenetes szenvedés után mára virradó hajnalban néhány perccel két óra után meghalt.

A rendőrség bevezette a vizsgálatot, hogy terhel-e valakit felelősség a halálosvégű balesetért.

Negyven év az igazság szolgálatában

Dr. Kepes Miklós jubileuma

Akik így ismerik, fehér fejével és szelíd arcával, talán el sem tudják képzelni, hogy egyszer — negyvennél több esztendővel ezelőtt — még harcoskedvű, fiatal legény volt dr. Kepes Miklós, táblai tanácselnök, majd bíró. Annyira harcos és annyira fiatal, hogy (csak a jubileum jogosít fel a visszaemlékezésre), akárhányszor párbajban kockáztatta az életét. Segy ilyen párbaj — 1882-ben történt — végzetesen megpecsételte dr. Kepes Miklós sorsát. Azóta félkeze az ősz nagyvárad bírója, aki 1885 novemberében elsején tette le a bírói esküt, s most munkásságának negyven éves jubileumát ünnepli.

— Véletlen volt — mondja önmaga — hogy bíró lettem. Az arégi párbaj, az tanított meg arra, hogy az igazságot nem szabad harcban, erőszakkal keresnünk, hanem csak a jog a belátás és a méltányosság alapján. Ezért lettem bíró és voltam negyven éven keresztül, jóllehet ügyvéd akartam lenni...

Nagyvárad társadalmában nem lehet elszó nélkül Kepes Miklós jubileuma mellett. Köztünk állt, köztünk öregedett meg s magyar bíróként kötelességből vállalta a román bírói talárt. Szegényen kezdte, szegényen is fogja végezni a földi igazság szolgálatát, amelyben gazdagság, pompa és hívságos örömhelyett a megbecsülés és a tisztelt honoráriumával kellett beérnie. Ahogy mi Kepes Miklóst ismerjük, nem is várt soha többet az élettől, amely ezzel a szép jubileummal bizonyára kárpótolni fogja minden más, elmaradt földi jóért.

A régi Várad romantikus esztendei EMBEREK ÉS TORTÉNETEK

Írta: MARTON MANÓ

(68)

Nem ivott, nem kártyázott. Ha ez volna a szoliditás mértéke, azt mondhatnánk, kevés szolidabb színész volt Nyárainál. A kártyát nem is ismerte, az itálról nagyon lecsúszott véleménye volt. Éjszakákon át ásványviz mellett mulatott a legvadabb ivó-kompaniákban, énekelt, sirt, csókolózott, veszekedett, mintha a legreszegebb lenne s ez nem tettetés volt, vagy színészi móka. A mások kedve hallatlanul elragadta.

Egyszer aztán mégis bedült. Aradi Aranka, a drága kis primadonna tiszteletére egy-két pohár pezsgőt ivott az Emkében. Eppen Mikulás éjszakája volt. Nyárai csokolnivalóan kedves volt pityókos szerepében. Muzsikáltatta magát és magyar nótákat dalolt, ami páratlan ritkaság volt, mert az volt a nézete, hogy a magyar nótát énekelni nem szabad, csak mondani, mondani a szöveget a cigány meg fojtottan muzsikáljon hozzá...

Tóni dalolt valami mély megszallottsággal, végtelen bánattal, aztán sirva ölelgette végig a kávéház publikumát, miután a tüzelegénytől kezdve a pikolóig az egész személyzettel tetu-poharat ivott.

Éjfél tájban aztán nagyon elkeseredett. Mikulás, istenem! És neki senkije, senkije ezen a hitvány földön! Van is ezen sirnivaló... Tóninak nyilván feléledtek boldog emlékei. A mulatság végén észrevették, hogy Nyárai harisnyában mászkál.

— Hova lett a cipőd?

— Isteneim — sóhajtott a csodálatos Gringoir — hova lett? Mikulás van vagy mi, kivettem az ablakba.

Az ablakba. A kávéház ablakába. Az antilop-betétes gombos lakkcipőt. Bizony Mikulás gondolt egyet s valami jobb fiúcskának vihette. Nyárai Tóni meg a Schwarc Béla cipőjében ballabolt haza a hóban.

Bérczi Gyula is remek pofa volt, egyik legjobb bizu figurája annak a sátoraljának.

— Hogy megy a dolgod Gyulám? — érdeklődött egyszer a vendégszereplő Ujházi, aki nagyon szerette.

— Nem tudom én mit mondjak mester: mindent elkövetek, lopok, csalogok, még sem vagyok képes becsületesen megélni.

... Szegény jó Krasznay Bandinak rosszul ment egy délután a lapja. Tartlizott Sebő Imrével. Olyan parti volt ez, hogy a harmadik kávéházból is eljöttek a kibicek röghögni. De most kedvetlen volt a drága Bandi, káromkodott, csapkodott. Aztán jött Bérczy. Darabig nézte a játékot:

— Hm, nagy peched van szógám.

Krasznay ideges volt:

— No csak te hiányoztál. Erigy a fenébe. Ahova te nézel, ott megdöglének a csibék.

Élethalál-harc a levegőben egy repülőgép örült utasa és a pilóta között

— Az Estilap eredeti távirata —

Pozsonyból jelenti tudósítónk:

A mozi fantasztikus jeleneteihez méltó borzalmas esemény játszódott le tegnap egy Pozsonyból Kassa felé tartó repülő aeroplánon.

A repülőgép egyetlen utasán — egy előkelő pozsonyi fiatalember — amint a gép magasba emelkedett, hirtelen az örülés jelei mutatkoztak.

Alig, hogy az aeroplán megindult, a fiatalember kétségbeesett sirásra fakadt és könyörögni kezdett a pilótának, hogy ereszkedjék vissza a földre. A pilóta nem vette komolyan a könyörgést, mert olyanoknál, akik először szállnak a levegőbe, gyakran tapasztalt pillanatnyi kétségbeesést.

A fiatalember azonban most már valósággal dühöngeni kezdett és rávetette magát a pilótára, akit fojtogatni kezdett.

A pilóta nem vesztette el lélekjelenlétét. Félkezével továbbvezette a gépet, miközben a másikkal lefogta az örültet.

Több, mint kétezer méter magasságban, közel félórát folyt ez az élethalál-harc a levegőben,

mig végre Rimaszombatnál sikerült a pilótának — a megrongálódott géppel — leszállnia, ahol is az örült utast megíékezték és az elme-gyógyintézetbe vitték.

Megmagyarázhatlan spiritizta rejtelmek egy pesti ügyvéd családjában A várkastély titokzatos szobája — Csontvázak, amelyekről csak a nászutas asszony tud

— Budapesti tudósítónk távirata —

Budapesti tudósítónk jelenti: Egy pesti ügyvéd, törekvő, intelligens, fiatalember, megnősült. Házaságát ismerősei és barátai nagyon szerencsésnek tartották, mert ifjú felesége kedves és jómódú hölgy volt és igaz szimpátia fűzte férjéhez. Dr. Kádár Lajos és menyasszonya az esküvő előtti hetekben hosszasan beszélgettek arról, hogy hová utazzanak és végül az örömszülők kívánságára úgy döntöttek, hogy most, őszi iróben

legkellemesebb lesz, ha hajón indulnak fölfelé a Dunán.

— Erre még ugysem jártam soha, — mondotta a menyasszony — Olaszországban, Franciaországban pedig gyakran voltam szüleimmel.

Az ifjú pár hajóra ült. Passaui utjuk a lehető legsimábban folyt le. Passaunál másik hajóra kellett átszállniuk, hogy Regensburg felé továbbutazhassanak. Alig tette azonban a fiatalasszony lábát a másik hajó fedélzetére,

különös nyugtalanság vett rajta erőt.

Ideges lett, ha szóltak hozzá, öszszerezett, színét percenként változtatta és nem lehetett elcsalogatni a fedélzet korlátjától.

— Ezt a kis várost meg kell nézmem — mondotta és a szeme mereven előre nézett.

Az Ulm előtt Greinnél állt a hajó. — Szálljunk ki — mondta az

Bérczi nem ment. Csak csodálkozott a rossz kártyajáráson. Aztán minden áron kikartarta ragadni a lapot a Bandi kezéből:

— Menj, add nekem a kártyát! Ne játszd te! Majd én játszom. Erigy! Nem való ez a játék becsületes embernek...

(Folytatom.)

asszony, úgy érzem, mintha valami közöm lenne ehhez,

mintha láttam volna, mintha történt volna velem már itt valami.

A férfi hiába próbálta csitítani az izgatott nőt. Ki kellett szállni. A szállodában csak lerakták poggyászaikat, s már indultak sétálni. A hölgy olyan biztonsággal mozgott a szűk sikátorokban, öregsegtől töredező falak töven, hogy a férjben sötét gondolatok támadtak.

Kiértek a városból. Az asszony az utolsó házaknál megszólított egy öreg parasztot:

— Ott fenn, a hegyen, ugy-e van egy régi kastély?

— Igenis van, de nem lakik ott senki,

— hangzott a válasz. — Ha tesszik, elvezethetem oda nagyságos asszonyékat.

— Köszönöm, tudom az utat, — felelt a nő és bámuló ura előtt

csodálatos biztonsággal indult neki az ismeretlen keskeny ösvénynek.

A romladozó kastélyban, amely már esztendő óta nem tataroztak, csak egy öreg szolgálkott családjával. Ritkán szoktak látogatók jönni, akik a kastély belsejére kíváncsiak és ezért nagy örömmel fogadta a vendégeket, s szokás szerint megállt a lépcső-

házban és magyarul kezdett:

— A vár utolsó ura építette a kastélynak ezt a jobboldali részét, de már legalább ötven-hatvan esztendeje nem lakik itt senki. Ezen az oldalon a vár asszonyának szobái voltak.

— Tudom, tudom, — szakította félbe idegesen a fiatalasszony a magyarázatot, —

engem tulajdonképpen a lovagterem érdekelt, az pedig a másik fronton van!

Az öreg szolga ijedten csóválta meg a fejét:

— Nagyságos asszony még olyan fiatal, hogy nem járhatott itt az én idekerülésem előtt. Azóta látam minden látogatót.

— **Kegyed sohasem volt itt. Honnan tudja mindezt?**

A fiatalasszony nem figyelte az öreg szolga szavaira: előresietett és pár perc múlva, az ő kalauzálása mellett csakugyan eljutottak a lovagterembe.

— Itt kell lenni az ősök arcképcsarnokának is — mondta a fiatalasszony — és az őszhajú, reszkető térdű szolga keresztet vetett.

Igy járták végig az egész kastélyt. A szolga, vezetőjük, nem tudott olyan magyarázatba belekeze- deni, amelyet azonnal át ne vett volna az ifjú asszony. Jobban ismerte a kastélyt, mint bárki más. A látogatás végén, mikor kifelé indultak, egyszerre megállt a fiatalasszony:

— **Van ebben a kastélyban egy bezárt szoba is. Mutassa meg nekünk.**

— Csakugyan van ilyen szoba, — felelt a szolga, szinte remegve a félelemtől — de abban emberemlékezet óta nem volt senki. Én hatvan esztendő elmúltam, tízéves koromban kerültem ide, de még én sem voltam az elzárt szobában.

— Én pedig be akarok menni, — hangzott a határozott válasz.

— Annak a szobának a kulcsa is elveszett, — szabadott ijedten az öreg — senki sem tudja, hogy hol van.

— Hát én megmondom!

A régi lépcsőfeljárát alatt fekszik egy nagy kulcsosomó, hozza ide, abban van a bezárt szoba kulcsa is.

Az öreg szolga keresztet vetett, de végül a félelmet legyőzte a kíváncsiság: elment a kulcsokért. A fiatalasszony habozás nélkül rámutatott egy rozsdás, ósdi formájú vaskulcsra:

— **Ez nyitja azt az ajtót! Odamentek az ajtóhoz. Mi-**

előtt a kulcs a zárba ért volna, megszólalt az ifjú nő:

— **Ezt a szobát azért nem nyitották ki soha, mert két halott van bent. Az egyik az ágyon fekszik, a másik az ágy mellett a földön.**

A szolga fogai összevörösödtek, amikor a kulcsot a zárba tolta. A nagy ajtó szörnyű csikorgással tártul fel.

Fójtó levegő csapott az arcukba. Az ügyvéd és az öreg szolga lobogó fáklyafény mellett sem merték átlépni a küszöböt. Az asszony azonban, mintha nem is érezné a szobából áradó rettenetes büzt, biztos lépésekkel ment az ablakhoz és félrehúzta a függönyt.

Az ágyon egy csontváz hevert s az ágy előtt, a földön, egy

másik csontváz fehérlött.

Piszkospengéjű, vésetmarkolatu tör hevert mellette.

Az asszony a földön fekvő csontvázra mutatott:

— **Ez voltam én, itt gyilkoltak meg ebben a szobában.**

Az öreg szolga felsikoltott, az asszony ájultan esett össze.

Az ügyvéd kórházba szállíttatta feleségét, akin a szörnyű események után kitört az idegláz.

Az orvosok semmiféle magyarázatot nem találnak a titokzatos esetre,

de erősen biztatják a férjet, hogy ifjú felesége néhány hét alatt magához tér és talán emlékezni sem fog a szörnyű kalandra.

Az Egyesült Bank és Takarékpénztár

ezuton közli ügyfeleivel, hogy engedélyt kapott a pénzügyminiszteriumtól vámcsekkek kiállítására

2135

A szerkesztő üzenetei

Prius. Az Estilap már két héttel ezelőtt ismertette az irodalmi Nobel-díj idei nyertesének: Sigrid Undset norvég írónőnek az egyéniségét. A Nobel-díjat először 1901-ben adták ki. Tolsztoj Leó grófnak akarták először adni, ő azonban visszautasította és így Sully-Prudhomme francia költő kapta először ezt a körülbelül fél millió svédkorona összegű „kitüntetés”-t. 1902-ben Theodor Mommsen-nek a német történetírónak jutott. Majd évről-évre a következőket kapták: 1903-ban Björnson (norvég); 1904-ben Carducci (olasz); 1905-ben Sienkiewicz (lengyel); 1906-ban Etchegaray (spanyol); 1907-ben Kipling (angol); 1908-ban Eucken filozófus (német); 1909-ben Lagerlöf Zelma (svéd); 1910-ben Heyse (német); 1911-ben Maeterlinck (belga); 1912-ben Hauptmann (német); 1913-ban Rabindranath Tagore (hindu); 1914-ben Mistral (provençe-i francia); 1915-ben Romain Rolland; 1916-ban Heidenstamm (svéd); 1917-ben Gjellerup és Pontoppidan (dánok); 1919-ben Spitteler (svájci német); 1920-ban

Knut Hamsun (norvég); 1921-ben Anatole France (francia); 1922-ben Benavente (délamerikai spanyol); 1923-ban Yeats (ír); 1924-ben Raymond (lengyel) és 1925-ben Undset (norvég).

Telefon. A posta- és távirda szolgálat legfelső vezetője Nagyváradon: Aurel Marini. Címe: inspector-general (főfelügyelő.) Hivatala a postapalota I. em. van.

Diák. A francia állampolgárságot francia földön tíz évig való tartózkodás után adják meg. Most indult mozgalom a francia parlamentben abból a célból, hogy ezt a tízévi időtartamot három évre s az 1276 frankos honosítási taxát 100 frankra szállítsa le a törvényhozás. Ez a könnyítés Franciaország népessége szaporításának érdekében történik.

Rendező. Walter Hasenclever jelenleg Párisban tartózkodik. Címe: 233. Avenue Victor-Hugo.

„Mellesleg.” A kelet írásában a szám mellé nem kell kitenni a sorozatot jelölő pontot, valamint az -ik, -dik, -adig, -edik végzetet sem kell kiírni; elég a kötőjel és -án, -én. Tehát nem: november 6.-án, 8.-ikán, 9.-edikén, hanem: november 6.-án, 8.-án, 9.-én. Az elsőjén, másodikán szavakat is így rövidítjük: augusztus 1.-én, 2.-án.

* **Az autobusok szemléje.** Az államrendőrség illetékes ügyosztályához számtalan panasz érkezett, hogy a vidéki személyfuvarozásra használt autobusok keresztül-kasul száguldoznak a város utcáin. Miután a városi tanácsnak korábban kelt rendelete egyenesen megtiltotta az ilyen városban való cirkálásokat, Horváth József rendőrkapitány felhívja az összes autobus-fuvarosokat, hogy november hó 7.-én, szombaton délelőtt 10 órakor autobuszaikkal együtt jelenjenek meg az államrendőrség épülete előtt.

x **Orvosi gyakorlatban** legjobban bevált, viselésben legkényelmesebb modern öltözködéshez legalkalmasabb haszkötőket készít Kovács Sándorné (Nilgesztelep) pályaudvarral szemben.

* **Valódi rozs cipő kapható** a Steiner-sütdőben.

* **Jelentkezni kell a Fordson szántógéptulajdonosoknak.** Horváth József rendőrkapitány, mint a közlekedésügyi osztály főnöke az Estilap útján hívja föl a megye egész területén lévő Fordson típusú szántógép tulajdonosokat, hogy a felhívástól számított 8 napon belül jelenjenek meg az államrendőrség 14. számú szobájában, mert ellenkező esetben gépeiket kivonják a forgalomból.

NYILTTÉR

NYILATKOZAT.

A Törekvés M. T. vezetőségének és játékosainak.

F. hó 2.-án megjelent Sporthírlap c. sajtótermékben közzétett kihívásukat elfogadjuk.

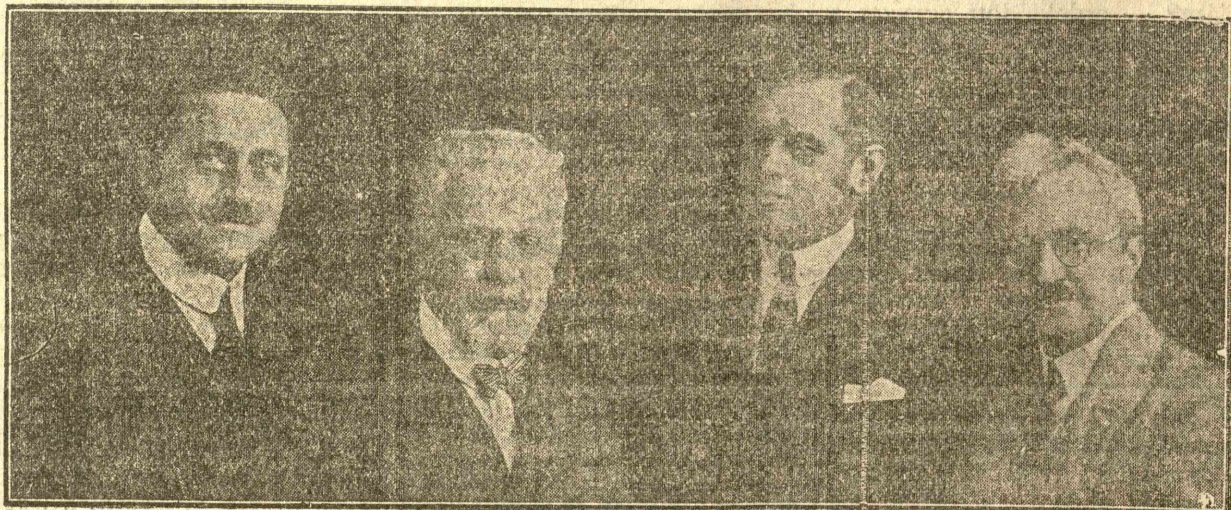
Hajlandók vagyunk f. hó 22.-én Nagyváradon a Károly trónörökös pályán Moravagyi Szika szövetségi bíró úr vezetése mellett megmutatni, hogy az ellenünk megnyert bajnoki mérkőzést Győri bíró úrnak köszönhetik.

A felajánlott három gól fort megszerezzük magunknak.

N. S. C. M. T.

vezetősége és I. csapata

ROSE kvarietti november 13-án

a Heymann színházban

Jegyeket a
Hírlapiroda
árusít.

Az érmihályfalvi zsidó hitközség rágalmazási pere egy váradai lap cikke miatt

Zigre Miklós dr a sajtószabadságról

Az Ördög című rég megszűnt váradai hetilap egyik számában Weisz Zoltán érmihályfalvi kereskedő cikket írt, amelyben városa zsidó hitközségének ügyeit szellőztette. Megírta, hogy a hitközség választmánya ki akarja zárni az ödesapját a hitközségből, holott a választmány tagjai — és itten Weisz megemlítette Jakobovits Henrik, Jakobovits Sándor és Glück Sándor dr nevét) — egyáltalán nem olyan intakt emberek morális szempontból, hogy erkölcsi biróként léphetnének fel az ödesapjával szemben.

E cikk miatt a két Jakobovits és Glück dr rágalmazási pert indított Weisz Zoltán ellen, aki ma állott a törvényszék Manea-Aliquander-tanácsa elé. A főmagánvádlókat Zigre Miklós dr, a vádlottat Rosenthal Ferenc dr képviselte.

A vádirat ismertetése után a bíróság felszólította a feleket, hogy a bizonyítás kiegészítésére irányuló indítványukat tegyék meg.

Rosenthal Ferenc dr vádja a következő pontokra nézve kéri a bizonyítás kiegészítését:

hogy Jakobovits Sándor, mint Dancinger Lajos nevű kereskedő által felkért könyvszakértő, noha megállapított százezer koronás hiányt Dancinger kárára, — ezt elhallgatta;

hogy Jakobovits Henrik az érmihályfalvi közraktár egy hivatalnokától gabonát vett, noha tudta, hogy az lopásból származik;

hogy Jakobovits Sándor valutáspekulációval és permiszek adásvételével foglalkozott, amit a törvény tilt.

— Az ilyen embereknek — mondotta Rosenthal dr az indoklás során — nem lehet erkölcsi jogosultságuk arra, hogy mások felett ítélkezzenek.

Számos új tanút megnevezve

Rosenthal dr a tárgyalás elhalasztását kéri, hogy valamennyi tanút egyszerre lehessen kihallgatni.

Zigre Miklós dr, a főmagánvádlók képviselője teszi meg ezután előterjesztését.

— A sajtószabadság —

ugymond — a polgári szabadságnak egyik legbecsebb tartozéka, amelyért hosszú időn át harcolt az emberiség. Azonban visszaélni nem lehet vele.

A törvényhozó, hogy a polgári becsületet megvédje e visszaéléstől, megengedte, hogy a rágalmazó kijelentés valódiságát bizonyítsák.

Lapunk zártakor Zigre Miklós dr előterjesztését hallgatja a bíróság.

miniszter a francia akadémikusok látogatásának viszonzásául az Országos Kaszinóban reggelit adott. Pohárköszöntőjében Klebelsberg gróf miniszter kifejtette, hogy a tudományos akadémiai intézmény gondolata francia földről ered és száz évvel ezelőtt a Magyar Tudományos Akadémia alapításánál a francia példa lebegett szem előtt.

Georges Lecompte, a neves francia akadémikus választott Klebelsberg gróf beszédére. Kijelenté, hogy örömmel jött Budapestre és rámutat arra, hogy a magyar szellemi élet történetének számos kapcsolata van a francia szellemmel. Emlékeztet Bessenyei Györgyre, aki már jóval Felsőbüki Nagy Pál előtt indítványozta egy magyar akadémia felállítását.

Vaiszlovich Emil p büntető bíróság előtt

Egy év óta húzódott már Weiszlovics Emil hoteltulajdonos ismert magánlaksértési bűntügye, amely ma végre főtárgyalásra került. Bogdan Manea táblabíró törvényszéki tanácsa vonta felelősségre ma Weiszlovics Emil, aki 1924 augusztus havában vadászkéssel fölfegyverkezve behatolt özvegy Heyman Lipótné udvarára.

Az elnök kérdésére Weiszlovics aki védő nélkül jelent meg a tárgyaláson, előadta, hogy a kritikus napon javításokat akart végeztetni a Heyman kertre nyíló szalldájának ablakain. Tekintettel arra, hogy neki ablakszolgalmi joga van a kérdéses helyen. A Heyman és Weiszlovics vagyonszövetség megszüntetésekor szerződésbe foglalta azt a jogát is, hogy a Heyman kerten átmehesen. Ami pedig a vadászkésének fenyegető villogtatását illeti, tagadó álláspontra helyezkedik. Kijelentéseit azonnal a keze ügyében levő dokumentumokkal, tervrajzokkal, szerződésekkel igyekszik igazolni, majd pedig felvonultatja tanuként a személyzetét, amely a kérdéses időpontban nem látott nála kést.

Özv. Heyman Lipótné és fia Heyman Béla előadják, hogy Weiszlovics Emilnek nem volt szolgalmi joga az ablakaihoz és átjárási joga sem volt, ez ellen természetesen tiltakoztak, mire Weiszlovics tört ragadott és azt a kijelentést tette Heyman Béla és alkalmazottai előtt, hogy aki meg meri akadályozni az ő szabad mozgását a Heyman-kertben, azon keresztül megy.

A bíróság a tanúk meghallgatása után helyszíni szemlét rendelt el, annak megállapítására, vajon volt-e joga Weiszlovics Emilnek az idegen területen áthaladni.

Ítélet délutánra várható.

* Gyászos repülő statisztika. Londonból jelentik: Az angol légügyi védelem osztálya statisztikát adott ki a német repülőátadások háborús pusztításairól. 51 Zeppelin, 52 német repülőraj kilencezer bombát dobott Angliára. A támadásoknak 1413 halottja és 3408 sebesültje van. A London elleni támadásnak 162 halottja és 432 sebesültje van.

Százéves

a Magyar Tudományos Akadémia

A világ valamennyi tudós társulata elküldte képviselőjét a pes ünnepségre

Ma, november 3-án száz esztendeje annak, hogy a magyar Diétán a hallgatóság soraiból előlépett egy sápadtarcu, lángolószemű, fiatal huszárkapitány és birtokainak egyévi jövedelmét felajánlotta egy magyar tudományos intézet alapításának céljára.

A magyar nép későbbi generációinak lelkebe nemzeti történelmének kevés jelenete rögződött még jobban, mint ez, amelyben Széchenyi István grófnak titáni alakja először tűnik fel azon az uton, amelyet a Gondviselés né-

ki kijelölt. A történelmi jelenet él, — és áll a Magyar Tudományos Akadémia is, ha sokszor meg nem értve, félreismerve a kicsinyes guny jelzőivel illetve és csak kevesen tudják értékelni azt a kulturális értéktermelő munkát, amit az eltelt százesztendő alatt kifejtett.

Mint budapesti tudósítónk táviratozza, a Magyar Tudományos Akadémia keddi centennáris ünnepélyére eddig öt francia akadémikus, továbbá a finn, az eszt, a porosz, a göttingeni, a bajor, a szász, az osztrák, a lengyel és a bolgár akadémia delegátusai érkeztek meg. Várják még az amerikai és angol tudományos intézetek, továbbá a román, a cseh, a spanyol, az olasz, a horvát stb. akadémia kiküldöttjeit.

A delegátusok közt van a finn kultuszminiszter is, aki személyesen hozta Klebelsberg Kunó gróf, magyar kultuszminiszter számára a finn fehérrozsarend megkezdését, a magyar- finn szellemi összeköttetések ápolása elismeréséül. Horthy kormányzó pedig Berzeviczy Albertnek, az Akadémia elnökének és Balogh Jenő dr-nak, az Akadémia főtitkárnak adományozta a legnagyobb kitüntetését az első osztályú magyar érdemkeresztet.

Klebelsberg Kunó gróf kultusz-

Anglia fegyveres szövetséget ígér Németországnak

Stresemann a locarnoi egyezményről

— Az Estilap eredeti távirata —

Drezdából táviratozzák: Stresemann tegnap nagyhatású beszédet tartott, amelyben méltatta azokat az előnyöket, amelyeket a locarnoi egyezményből Németország élvez. Németország teljesen biztos lehet minden francia offenzívával szemben, mert Chamberlain határozottan kijel-

entette, hogy

Anglia egész szárazföldi hadseregével Németország mellé áll, ha a franciák át lépnek a német határokat.

Stresemann beszéde nagy hatással volt a hallgatóságra, mert beigazolt, hogy a locarnoi egyezmény kölcsönösségen alapszik.

A mai zürichi nyitás

BUKAREST 24625

BERLIN ... 12356 PARIS 2165—
NEW-YORK 51875 PRAGA 153750
LONDON ... 251450 B. PEST ... 7270
BÉCS ... 7315—

**Nagyvárad
árfolyamok**

Magyar korona	337—	áru	335	pénz
Dollár	210—	"	20925	"
Cseh korona	625	"	623	"
Svájci frank	4070	"	4060	"
Osztrák shilling	2965	"	2955	"
Francia frank	895	"	890	"
Angol font	1023	"	1020	"
Lira	840	"	835	"

A külföldi vasúti jegyeket mindenkinél szigorúan a napi kurzuson árusítja a Nemzetközi Hálókocsitársaság nagyvárad i fiókja (Hegedüs Hirlapiroda.)

* A csütörtöki hadiárva-est műsora. Megírtuk, hogy a Hadiárvagondozó Egyesület november 5-én (csütörtökön) a nagyvárad i hadiárva-est javára az igazgatóság dr. Ille Andorné elnöknő vezetésével műsoros táncestélyt rendez. A nagy-szerűtlen ígérkező estély műsora a következő: Bota Gy.: Megnyitó. Karének, szavaltatok és szindarabok; előadják a hadiárva-est. Lavotta: A két baba, Mayer — Helmund: Ziriege-sang. Előadja: Petróczi Alice. Schubert: Impromptu b-dur, f-moll. Énekl: Eichner Ilona. Brediceanu: Doina, Dima: Cantec. Énekl: Márkus István. Chopin-Wilhelmy: Nocturne, Paganini: Herrenfang. Előadja V. Pollermann Aranka, zongorán kíséri: Weisz Magda. Dello'agua: Villanelle Deliben: Files de Cadir. Énekl: Rita Márkus. A Márkus-párt Gutt-mann Miklós zongoraművész kíséri. Jegyek este a pénztárnál 25 lejtől 60 lejtig kaphatók. A műsor 9 órakor kezdődik. A műsort reggelig tartó tánc követi. Buffetadományokat szívesen elfogad a rendezőség, melyeket csütörtök délután 3 órakor a Kath. Körbe kér.

* Szerdán délután veszik revizió alá a Rimanóczy bérleti szerződést. Több ízben foglalkoztunk már a Rimanóczy-komplexum bérleti szerződése ellen beadott felebbvezésekkel. A választott bíróság, amelynek elnöke Popa György dr. közjegyző, szerda délután 6 órakor ül össze a városházán, hogy az ügyre vonatkozó észrevételeit megtegye. Az ügy referense Soós István dr. aljegyző lesz.

Mokette, peluche, caracule hencsertakarak és dýggarnitúrák órási választékban
Leitner Márton rt.-nál

x Vámtarifa. Legújabb, kapható a Hegedüs Hirlapirodában. Ára 80 lei.

APRÓ HIRDETÉSEK

Tudnivaló az apróhirdetésekről: Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk — Minden szó hirdetési ára 4 lei. — Vastagabb betűvel 8 lei. — A vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni. — Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. — A legkisebb hirdetés ára 10 szóig 40 lei. — A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetést, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, azt minden egyes esetben megváltoztassa, illetve helyesbítse

LEVELEZÉS

PILIGRIM! Maradj itthon, minden meg van bocsátva. Ko. 927

FERIKÉNEK postán, postrestant, nekem szóló álnévre levele van. Herzküsse Feri Dénes. 928

Gyermek kocsik Székénél,
Plata Unirii 16.

LAKÁS

LAKÓTARSAT keres intelligens fiatalember. Cim Cuza Voda (Szacsavay) utca 68. az üzletben. 917

4 szobás, fürdőszobás, központban levő II-ik emeleti lakás (azonnal beköltözhető) kiadó. Cimet a Hegedüs Hirlapirodába kérek. 919

ALKALMAZÁS

KÉT gyakorlott fodrásznő azonnal főlvetetik Zalder és Bajtay. 916

ÜGYES fiatal szobalányt keresek. Avram Iancu (Kossuth) utca 7. II. em. 2.

INTELLIGENS kisasszonyt hat éves kislányhoz délutánra felvesszek, németül beszélők előnyben. Rosenberg fonalúzet, Sas-pas-sage. 932

PERFECT szakácsnő elsejére állást keres. Cime: Gyulai kenyérsütőde Egyesülési (Szent László) tér. 922

BEJARÓ mindeneknek v. takarítónőnek ajánlkozom kis családomhoz. Bucovina (Varju) utca 14. 923

FIATAL rajzoló állandó alkalmazást keres. Cim: Weisz Mayer Victoria (Kolozsvari) utca 5. 925

2 jó állapotban lévő férfi télikabát jutányosan eladó. Károly herceg (Szilágyi Dezső) utca 6. I. 3. 938

SZAMOLASBAN és pénztárkezelésben 8 évi gyakorlattal bíró tisztviselő, mielőbbi belépésre állást keres. Cim a kiadóhivatalban.

INTELLIGENTES Kinderliebes Fräulein oder Dame für die Nachmittage zu einem vierjährigen Buben gesucht. — Adresse Hegedüs Hirlapiroda. 936

Gróf Széchenyi árverésen megvett

festmények, metszettek, porcellánok és antik butorok

nálam elárúsításra kerülnek

STERNBERG, Ferd. király-ut 14.

ESTILAP árusításhoz egy jó fiu teljes ellátással és fizetéssel felvétetik. Cim: Takácsné, vasuti hirlapárusító bódében. 934

MÓDISZTIN lányok, kalapos segédek, gyakornok lányok felvétetnek Klein Simon kalapgyárba, Astra (Gillányi) ut, Kommendáns-rét. 935

KÉZILANYOK és tanuló lányok felvétetnek Erdélyi Anna divatszalonba Mosoiu tábornok (Mezey Mihály) utca 3. 933

RÖVIDARU üzlet fiatal lányokat, ügyöknöknek felvesz. Cim Hegedüs Hirlapirodában. 929

ADÁS-VÉTEL

VEKONY középtermetre, jókarban levő ferencjózsef-öltöny eladó. Cim a Hegedüs Hirlapirodában. 492

MAKULATURA papir nagy tételekben kapható a Hegedüs Hirlapirodában. 898

MEGVÉTELRE keresem a Révai Lexikon 12-es kötetét. Cim Hegedüs Hirlapirodában. 931

UJONNAN fényezett nagyszerű antik szekrény eladó a Decebal (Vitéz) utca 12. alatt Zámbo asztalosnál.

OLCSÓN eladó egy nagy spór, fehér garderob szekrény, karikahajós új varrógép, nagy pince kiadó. Pável-utca 18. 937

ELADÓ több magán- és bérházak. Város szép utcáján telkek 110,000-tól feljebb. Szőlők, föld-birtokok. Tománénál 9-12-ig, 3-6-ig Tace Ionescu (Körös) utca 21. szám. 2136

ÜZLETHELYISÉG központban 1926 május 1-ig kiadó, nagy menynyiségű asztal, kertszék, valamint elsőrendű gyökerező direkt termék szállítvessző eladó. Értekezni Grósz Bélánál Avram Iancu (Kossuth) utca 2. 924

KÜLÖNFÉLÉK

ZONGORAT kezdőknek tanítok, ugyanott gyakorolni is lehet. Cim Hegedüs Hirlapirodában. 581

MOSNI, vasalni, (takarítást is), uriházhoz ajánlkozok Veres Miklósné, Lebedei (Hattyu) utca 36. 921

ELVESZETT egy rozsdabarna világosszürke pettyel nőstény vizslakutya, Médi névre hallgat. Becsületes megtaláló magas jutalomba részesül. Cim megtudható a Hegedüs Hirlapirodában. 920

FAVAGAST vállalkozók körfűrészesel. Cim: Moldova (Kálvária) u. 6. Krupka. 926

MOSAST, vasalást vállalkozók kásomon és házaknál. Cim Erroului Necunoscute (Temető) utca 9. Szücsné. 930

GÉPAJOUROZAST szép kivitelen és olcsón készít Erbstein Cuza Voda (Szacsavay) utca 28.

Garantált gyári új

UNDERWOOD

írógép 88 dollárért

ROYAL

írógép 95 dollárért

GOLDSTEIN

írógép vállalatnál.

Str. Avram Iancu

Ridikülök

gyártását megkezdettük

azokat

eredeti gyári árban árusítjuk

Nagyvárad i Bőröndárú és Táskagyár

Cuza Voda (Szacsavay)-u. 18

Motto: For a molyok melegágya

Nagyságos asszonyom!

Ne veresse és rongálja a szőnyegét, mert 50 leiért szobánként porszivja a

Vampir porszívó vállalat

Strada Cuza Voda (Szacsavay-u.) 14.

Telefon: 398. 2130-II

A fogház műhelyekben állandóan kaphatók mindenféle

BUTOROK

és hajlított székek legolcsóbb árakban. — ENGELSTEIN Sír. Iosif Vulcan (Nagy Sándor-u. 10)

Sonnenfeld Adolf-nyomda r. t.

ROSE vonósnégyes
november 13-án Jegyek a Hegedüs Hirlapirodában